

Preses relīze

Luksemburgā, 2016. gada 21. jūlijā

Biodegvielu sertificēšana: sistēmu atzīšanā un uzraudzībā vērojami trūkumi, konstatē ES revidenti

Saskaņā ar jaunāko Eiropas Revīzijas palātas ziņojumu trūkumi ilgtspējīgas biodegvielas sertificēšanā var apdraudēt ES 2020. gada mērķu sasniegšanu saistībā ar atjaunojamo energoresursu izmantošanu transporta nozarē.

Atjaunojamo energoresursu direktīvā ir noteikts, ka attiecībā uz 2020. gadā sasniedzamo mērķi transporta nozarē 10 % energoresursu iegūt no atjaunojamiem energoresursiem ES dalībvalstis drīkst ieskaitīt to biodegvielu, kuras ilgtspēja ir sertificēta. Lielākās daļas ES tirgū palaistās biodegvielas ilgtspēju sertificē saskaņā ar brīvprātīgām shēmām, ko atzinusi Eiropas Komisija. Tomēr revidenti secina, ka ir trūkumi Komisijas īstenotajā atzīšanas procedūrā un shēmu uzraudzībā.

*“Mērķi, kas jāsasniedz līdz 2020. gadam saistībā ar ilgtspējīgu enerģiju transporta nozarē, ir svarīgi ES videi un visiem transporta lietotājiem. Taču ceļā uz mērķa sasniegšanu jābalstās uz stabiliem datiem un tādu sertificēšanas sistēmu, uz kuru var paļauties. Šāds bija mūsu veiktās revīzijas nolūks,” paziņoja par šo ziņojumu atbildīgā Eiropas Revīzijas palātas locekle **Bettina Jakobsen**.*

Revidenti konstatēja, ka Komisija nepieprasīja, lai shēmu ietvaros tiktu pārbaudīts, vai biodegvielas ražošana nerada tādus riskus kā zemes īpašumtiesību konflikti, piespiedu vai bērnu darbs, slikti lauksaimnieku darba apstākļi vai apdraudējums veselībai un drošībai. Shēmu novērtēšanā netika ietverta ietekme, ko uz biodegvielu ilgtspēju atstāj netiešas izmaiņas zemes izmantojumā (kad tiek apstrādātas arvien lielākas zemes platības, lai kompensētu to, ka pārtikas kultūraugus izmanto biodegvielas ražošanai). Revidenti atzīst, ka var rasties tehniskas grūtības, novērtējot netiešas izmaiņas zemes izmantojumā, taču šādas informācijas trūkums iedragā sertificēšanas sistēmas atbilstību.

Komisija bija atzinusi shēmas, kurām nebija izstrādātas procedūras, ar kuru palīdzību iespējams pārliecināties, vai no atkritumiem ražotā biodegviela patiešām tika ražota no atkritumiem un vai izejvielas atbilst vides prasībām. Dažas shēmas nebija pietiekami pārredzamas vai to pārvaldību veica tikai dažu uzņēmumu pārstāvji, tādējādi palielinot interešu konflikta risku un kavējot efektīvu saziņu ar citām ieinteresētām personām.

Komisija neuzrauga atzīto brīvprātīgo shēmu darbību un tāpēc tā nevar gūt pārlicību par to, vai shēmas

Šī preses relīze sagatavota, lai sniegtu kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas pieņemto īpašo ziņojumu.

Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē: www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – runaspersona T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – preses sekretārs T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

patiešām piemēro standartus, ko tās iesniedza atzīšanas saņemšanai, un vai tās atklāj noteikumu pārkāpumus.

Dalībvalstis ir atbildīgas par to, lai statistikas dati, kuri attiecas uz ilgtspējīgu biodegvielu, ko ieskaita 10 % mērķa sasniegšanā transporta nozarē, būtu ticami. Taču revidenti konstatēja, ka šie dati, iespējams, ir pārspīlēti, jo dalībvalstis var ieskaitīt tādu biodegvielu, kuras ilgtspēja nav pārbaudīta. Bija problēmas arī ar salīdzināmību.

Savos **ieteikumos** revidenti aicina Komisiju nodrošināt, lai sertificēšanas shēmas

- izvērtē, cik lielā mērā biodegvielas ražošana rada nozīmīgus sociālekonomiskos riskus un izraisa netiešās izmaiņas zemes izmantošanā;
- pārbauda, vai izejvielu ražotāji ievēro vides prasības lauksaimniecībai;
- sniedz pietiekamus pierādījumus par biodegvielas ražošanā izmantoto atkritumu un atlieku izcelsmi.

Palāta ieteica Komisijai

- novērtēt, vai shēmas pārvaldība samazina interešu konflikta risku un vai tā ir pietiekami pārredzama;
- pārbaudīt, vai sertificēto shēmu darbība atbilst standartiem, kas tika iesniegti līdz ar pieteikumu atzīt shēmu, un vai tās ir izveidojušas pārredzamu sūdzību iesniegšanas kārtību;
- pieprasīt dalībvalstīm, lai tās sniedz pierādījumus par to, ka paziņotie statistikas dati attiecībā uz biodegvielu ir ticami, un saskaņot atkritumvielu definīciju.

Piezīmes izdevējiem

ES tiesību aktos biodegviela ir definēta kā “šķidrā vai gāzveida degviela, ko izmanto transportā un iegūst no biomasas”, proti, tā ir iegūta no bioloģiski noārdāmiem lauksaimniecības, mežsaimniecības vai zivsaimniecības produktiem, atkritumiem vai atliekām vai no bioloģiski noārdāmiem rūpniecības un sadzīves atkritumiem.

Saskaņā ar Atjaunojamo energoresursu direktīvu katras dalībvalsts pienākums ir nodrošināt, lai līdz 2020. gadam no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvars visos transporta veidos būtu vismaz 10 % no enerģijas galapatēriņa. Ņemot vērā pašreizējo tehnikas attīstību un iespējas transportā izmantot alternatīvus enerģijas avotus, 10 % mērķi var sasniegt tikai tad, ja pastiprināti izmanto biodegvielu.

Biodegvielai salīdzinājumā ar fosilo kurināmo ir zemākas siltumnīcefekta gāzu emisijas, īpaši tas attiecas uz oglekļa dioksīdu. Šo degvielu sadegšanas laikā izdalītā oglekļa daudzums ir vienāds ar daudzumu, ko augšanas laikā ir absorbējuši augi, kuri izmantoti kā izejvielas: augi augšanas laikā uzņem oglekļa dioksīdu. Taču šis vienādojums ir spēkā tikai tad, ja nav papildu emisiju, ko izraisījušas izmaiņas zemes izmantojumā. Ja šādas izmaiņas notiek, tad rodas papildu emisijas, ko rada jaunu zemes platību meliorācija un apstrādāšana pārtikas kultūraugu audzēšanai. Savukārt biodegviela, kas ražota no atkritumiem, atliekām vai citas nepārtikas produktu biomasas, ar pārtikas ražošanu nekonkurē.

Revidenti apmeklēja četras dalībvalstis, kas ražo un/vai patērē visvairāk biodegvielas, proti, Vāciju, Franciju, Poliju un Apvienoto Karalisti.

Īpašais ziņojums Nr. 18/2016 “ES sistēma ilgtspējīgas biodegvielas sertificēšanai” ir pieejams 23 ES valodās.